

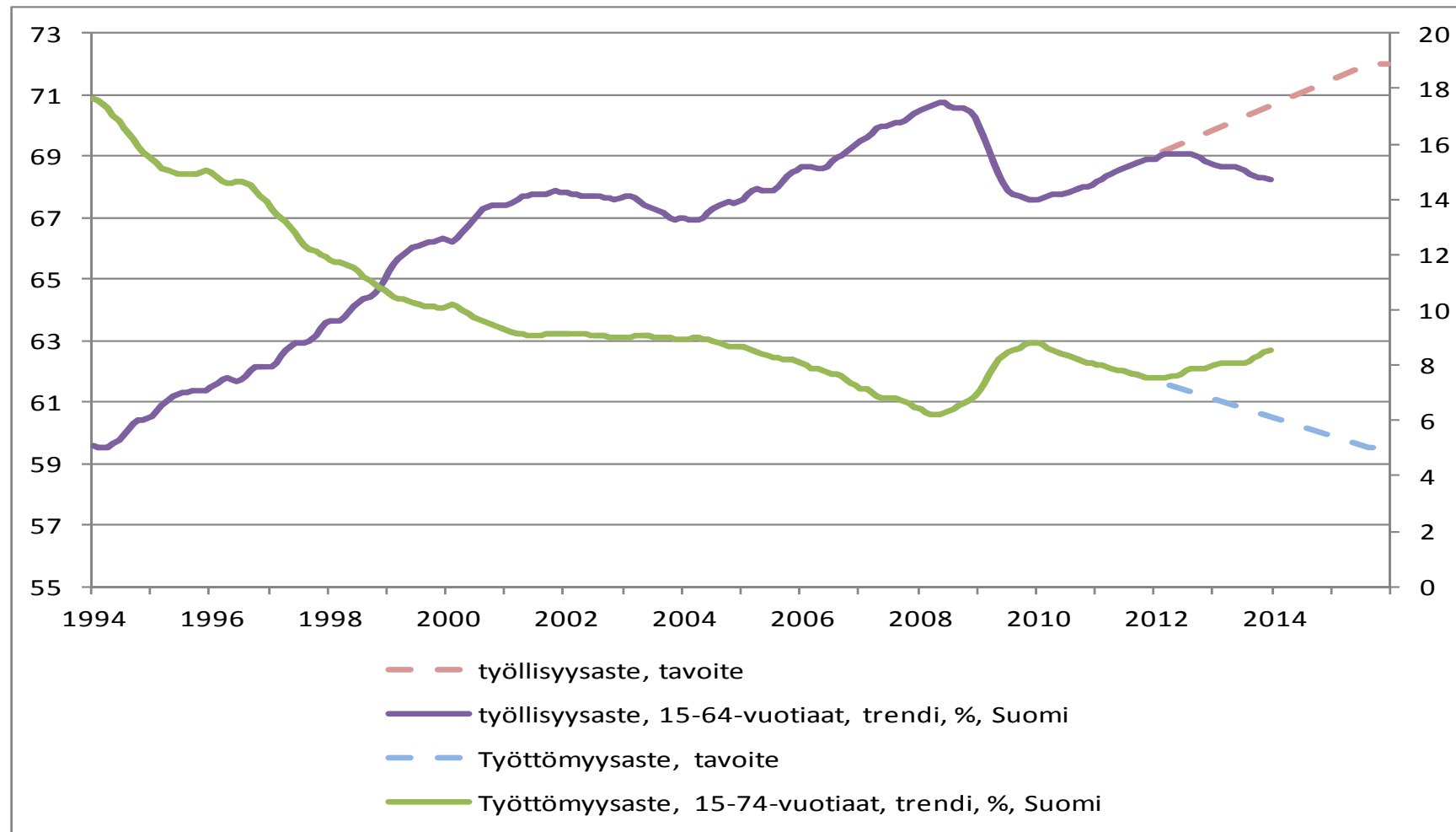
Tilannekatsaus Työllisyyden kuntakokeiluun – taustatilaisuus toimituksille

Kuntatalo 3.11.2014

Timo Kietäväinen
Varatoimitusjohtaja

Suhdanne- ja työllisyystilanne on aivan erilainen kuin hallitusohjelman tavoitteita asetettaessa vuonna 2011

Lähde: Valtiovarainministeriö

Kuntien velvoitteet

Kuntien lakisääteiset palvelut ja muut velvoitteet:

- Ikääntyvien työllistämisvelvoite (Laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista 11 luku, 1 & 2 §)
- Aluevelvoite (Laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista 11 luku, 3 & 4 §)
- Kuntouttava työtoiminta (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta)
- Työmarkkinatuen rahoitus (Työttömyysturvalaki)
- Työttömien terveyden edistäminen

Kunta voi tuottaa myös muita, täydentäviä palveluita.

Elinvoiman edistäminen on yksi merkittävimmistä kuntien tehtävistä, jolla on huomattavaa vaikutusta alueen työllisyyteen.

Kunta elinvoimapolitiikan moottorina

- Kunnan keskeinen tehtävä on elinvoiman edistäminen. Se on palautettava kunnan strategisen johtamisen keskiöön ja siihen on varattava riittävät voimavarat.
- Kunta on entistä selkeämmin verkostojen johtaja ja niiden kutoja elinvoimapolitiikassa. Kaikkien keskeisten toimijoiden on toimittava samaan suuntaan.
- Palvelujen saavutettavuus tulee varmistaa.
- Tärkeässä roolissa on myös tonttitarjonta, liikenneratkaisut, sujuva kaavoitus, kunnan rooli kiinteistömarkkinoilla, kaupunkikeskustojen elävöittäminen sekä vajaakäyttöisten tilojen uusiokäyttö.
- Houkuttelevassa kunnassa muun muassa edistetään suvaitsevuuutta, torjutaan segregatiota, luodaan opiskelijakaupunkikonsepti, edistetään matkailua kasvualana ja vetovoiman mittarina, edistetään monipuolisesti kulttuuria ja aktivoidaan kuntalaisia.
- Tulee huolehtia siitä, että osaavaa työvoimaa on tarjolla (koulutus, houkuttelevuus, ulkomaalaisille suunnatut palvelut/työperäinen maahanmuutto).
- Yritysten innovaatio- ja uusiutumiskykyä tulee tukea esimerkiksi kehittämällä yliopistoja ja ottamalla paikkakunnan teolliset avainklusterit ja uusien kasvualojen kehitysohjelmat osaksi kasvusopimusta.
- Hankintojen toimivat yritystoiminnan vipuna.
- Kaupunkikonsernin kaikki osat edistävät elinvoimaa.
- Yrittäjyyttä tulee tukea ja edistää.

Kuntien osuus työmarkkinatukimenoista vuosina 2006 – 2013

vuosi	miljoonaa €
2006	192
2007	157
2008	140
2009	145
2010	144
2011	142
2012	176
2013	215
2014	?

Työmarkkinatukiudistus

Kunnat osallistuvat työmarkkinatuen saajien aktivointiin järjestämällä kuntouttavaa työtoimintaa, tarjoamalla palkkatuetta työtä tai työkokeilupaikan (ennen vuotta 2013 työharjoittelu-, työelämävalmennus- tai työkokeilupaikan).

Kuntien tarjoamista aktiivitoimista kuntouttavan työtoiminnan osuus on merkittävin.

Lakiesityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia siten, että kunnat maksavat työttömyysaikaisesta työmarkkinatuesta:

50 % niiden henkilöiden osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 300 päivää ja

70 % niiden henkilöiden osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 1000 päivää.

Valtio kompensoi 75 milj. euroa arvioidusta kuntien kustannusten kasvusta muuttamalla yhteisöveron jako-osuutta kuntien hyväksi. Jotta kompensatio kohdistuu kuntiin oikein, korjataan kohtaanto oikeaksi valtionosuusjärjestelmää rukkaamalla.

Kuntien työmarkkinatuen rahoitusosuus

2013	2015	Kompensaatio
215 miljoonaa €	463 miljoonaa € ***	75 miljoonaa €

*** vuonna 2015 kokonaan uutta rahoitusvastuuta 168 miljoonaa euroa

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (ent. TYP) =

Yhteistoimintamalli, jossa kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja Kela yhdessä arvioivat monialaista yhteispalvelua tarvitsevien työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat monialaista yhteispalvelua tarvitsevien työttömien palvelut työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi ja vastaavat yhdessä työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta.

Mitä TYPit ovat nykyisin ja mitä jatkossa?

- Manner-Suomen puolella on nykyisen TYP-toiminnan piirissä 124 kuntaa ja ulkopuolella 180
- Toimintatavasta on annettu lakiesitys eduskunnalle lokakuun puolessa välissä ja se tulee voimaan vuoden 2015 alusta - vuoden siirtymäajalla
- Peruseriaate on, että TE-toimistoa johtaa valtio ja monialaista yhteispalvelua kunta
- Kunta valitsee monialaiselle yhteispalvelulle johtajan ja johtoryhmän puheenjohtajana toimii kunnan edustaja
- Monialaisella yhteispalvelulla on mahdollisuus ostaa tarvittavia palveluja ja sille korvamerkitään tähän tarkoitukseen omaa rahaa
- Ministeriön arvio on, että kokonaisuudessaan monialaisen yhteispalvelun tarjoamista palveluista 70 % tulisi TE-hallinnon ja 30 % kunnan puolelta
- Monialaisen yhteispalvelussa asiakkaita on arvioitu olevan 40 000 - 50 000 ja sen aktivointiasteen on arvioitu olevan 40 %

Työllisyyden edistäminen kunnissa

Keskeistä on elinvoimapolitiikka ja uusien työpaikkojen syntymisen ja turvaamisen edistäminen muun muassa yritysten toimintaympäristöä kehittämällä ja turvaamalla paikallisesti sekä riittävän monipuolinen elinkeinorakenne ja osaaminen.

Nopeasti muuttuva elinkeinorakenne korostaa aikuiskoulutuksen uudistuksen merkitystä entisestään. Painopistettä tulisi siirtää uusien tutkintojen sijasta osaamisen puutteiden täydentämiseen: nyt kuitenkin valtio lopettamassa ei-tutkintoon johtavan koulutuksen rahoituksen ja leikkaa aikuiskoulutuksen määrärahoja 1/3 vuodesta 2012 vuoteen 2017.

Vapaaehtoisia toimia työllisyshoidossa:

- oikein ennakoitu, työmarkkinoita palveleva koulutustarjonta
- työvoiman palvelukeskukset
- projektit
- säätiöt
- sosiaaliset yritykset
- muu kolmas sektori
- palkkatuen kuntalisä
- työ- ja harjoittelumahdollisuudet
- maahanmuuttajien tuki
- työpajat

Lisäksi:

- tarjotaan palkkatuetta työtä, työkokeiluja, oppilaitosharjoitteluja, kuntouttavaa työtoimintaa
- kunnat ovat myös merkittäviä työnantajia **työnantajarooli**

Tulevaisuus

- Kuntasektori on suurten haasteiden edessä. Rakenne-muutokset, erityisesti sote-uudistus, joka siirtää runsaasti henkilöstöä uusien kuntatyönantajien palvelukseen sekä henkilöstön eläköityminen, eläkeuudistus, niukkenevat resurssit, väestön keskittyminen kasvukeskuksiin sekä lisääntyvä kilpailu osaavasta työvoimasta ovat asioita, jotka koskettavat kuntia laajasti nyt ja tulevaisuudessa ja joihin ilmiöinä tulee varautua.
- Kunta-ala on vaikeutuneen taloustilanteen ja rakenteellisten muutosten, erityisesti sote-uudistuksen vuoksi keskellä murrosta, joka asettaa haasteita kuntapalvelujen järjestämiselle, muutoksen hallinnalle, johtamiselle sekä henkilöstön työkyvyn ja työhyvinvoinnin ylläpitämiselle.
- Osaamisen kehittämisen, työtehtävien uudelleen järjestelyjen, töiden sisältöjen uudistamisen ja muun sellaisen kautta kunnat voivat kuitenkin turvata työntekijöidensä ammattitaitoa, hallita ja ohjata muutosta, rakentaa kilpailuetuja ja haluamaansa tulevaisuutta.

Työllisyyden kuntakokeilu hallitusohjelmassa

Tavoite ja sisältö

- pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi käynnistetään hallituskauden kestävä määräaikainen kokeilu, jossa viimeistään 12 kuukauden työttömyyden jälkeen työllisyyden hoidon päävastuu siirretään kunnalle tai kunnille yhteisvastuullisesti
- jokaisen työttömän työllistymismahdollisuudet kartoitetaan ja edistymistä seurataan aktiivisesti

Toteutus

- kokeilu toteutetaan erilaisissa kunnissa
- kunnille varataan kokeilua varten riittävät resurssit
- aktiivipalveluiden järjestämisen on oltava kannustava siten, että valtion rahoitusosuus kasvaa palveluiden mukaan
- selvitetään erikseen, millä tavalla pääkaupunkiseudun kunnat voivat osallistua tällaiseen toimintamalliin

Työllisyyden kuntakokeilun tavoitteena on

- alentaa pitkäaikaistyöttömyyttä lisäämällä pitkään työttömänä olleiden työelämäosallisuutta ja tukemalla heidän työllistymistään
- pyrkiä löytämään uusia paikalliseen kumppanuuteen perustuvia työmarkkinoille integroinnin malleja, joissa työllistymistä edistäviä palveluja suunniteltaessa otetaan nykyistä paremmin huomioon sekä työttömien työnhakijoiden että paikallisten työmarkkinoiden tarpeet

Kunnan rooli

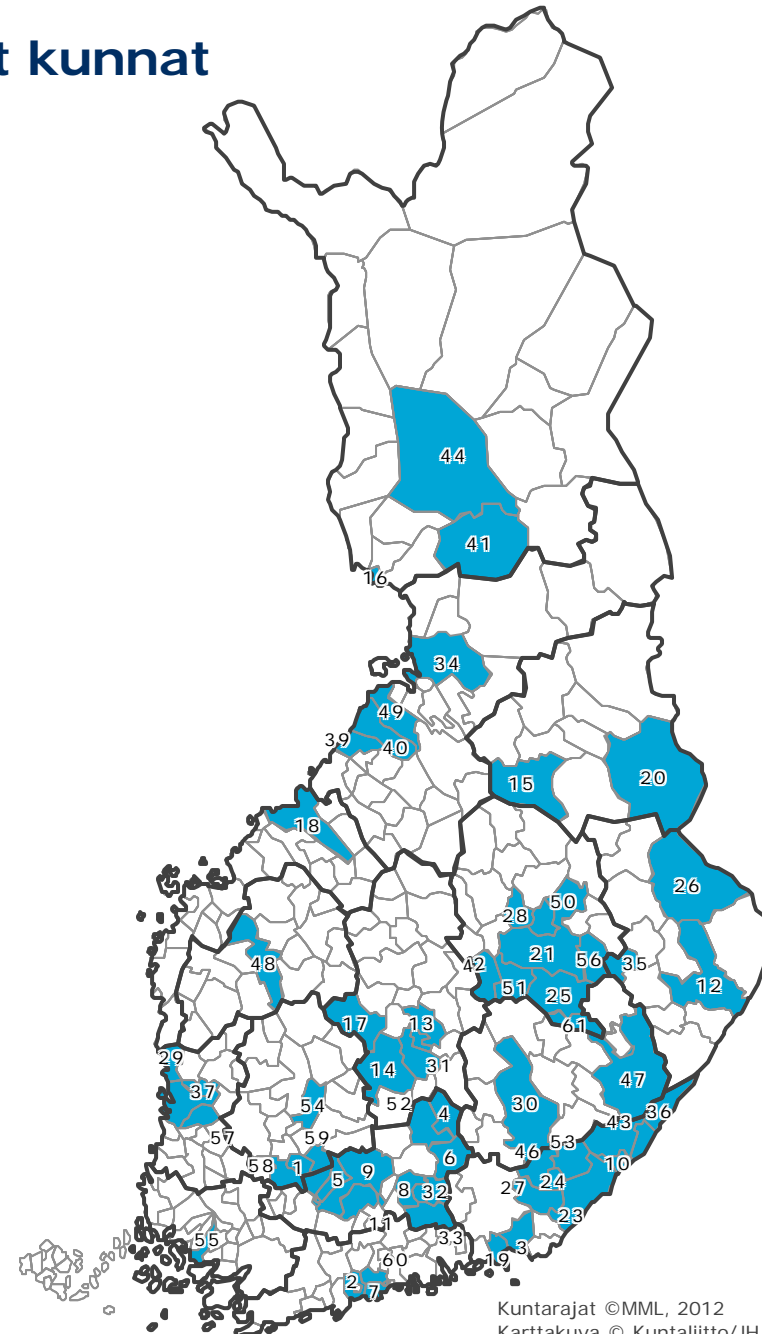
- koordinoi kokeilun kohderyhmään kuuluvien työttömien palveluiden järjestämistä ja vastaa siitä, että palvelut muodostavat kuntatasolla työllistymisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden
- arvioi yhdessä TE-toimiston kanssa kokeilun kohderyhmään kuuluvien palvelutarpeet, suunnittelee palveluprosessin ja osallistuu sen seurantaan

TE-toimiston rooli

- tekee julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ja asetuksessa sekä työttömyysturvalaissa määritellyt tehtävät - työnhakijan haastattelu, työllistymissuunnitelman laatiminen ja tarkistaminen, työvoimapalveluja koskevat päätökset

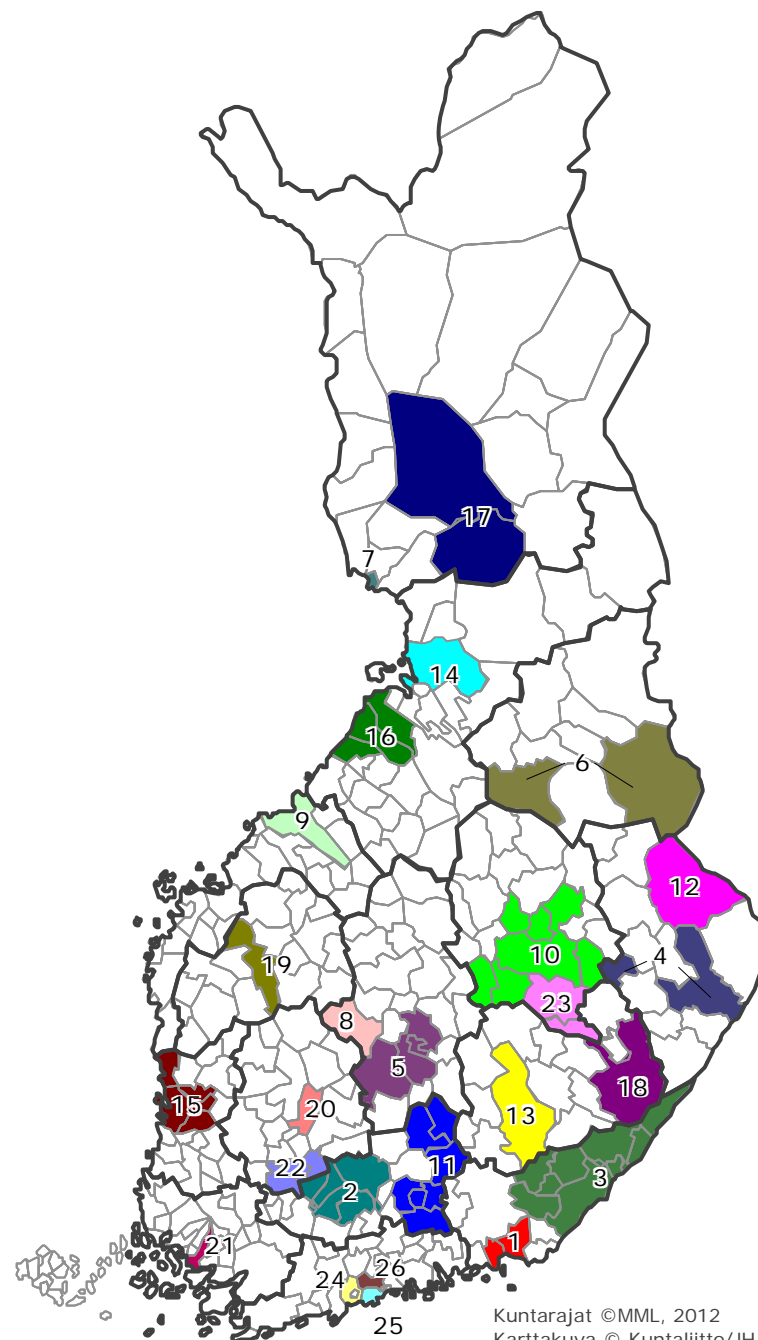
Kuntakokeilussa mukana olevat kunnat

Akaa	1	Nastola	32
Espoo	2	Orimattila	33
Hamina	3	Oulu	34
Hartola	4	Outokumpu	35
Hattula	5	Parikkala	36
Heinola	6	Pomarkku	37
Helsinki	7	Pori	38
Hollola	8	Pyhäjoki	39
Hämeenlinna	9	Raahe	40
Imatra	10	Ranua	41
Janakkala	11	Rautalampi	42
Joensuu	12	Rautjärvi	43
Jyväskylä	13	Rovaniemi	44
Jämsä	14	Ruokolahti	45
Kajaani	15	Savitaipale	46
Kemi	16	Savonlinna	47
Keuruu	17	Seinäjoki	48
Kokkola	18	Siikajoki	49
Kotka	19	Siilinjärvi	50
Kuhmo	20	Suonenjoki	51
Kuopio	21	Sysmä	52
Lahti	22	Taipalsaari	53
Lappeenranta	23	Tampere	54
Lemi	24	Turku	55
Leppävirta	25	Tuusniemi	56
Lieksa	26	Ulvila	57
Luumäki	27	Urjala	58
Maaninka	28	Valkeakoski	59
Merikarvia	29	Vantaa	60
Mikkeli	30	Varkaus	61
Muurame	31		

Kuntakokeilun hankkeet

1) Hamina, Kotka	
2) Hämeenlinna, Hattula, Janakkala	
3) Imatra, Ruokolahti, Rautjärvi, Parikkala, Lappeenranta, Lemi, Savitaipale, Luumäki ja Taipalsaari	
4) Joensuu, Outokumpu	
5) Jyväskylä, Jämsä, Muurame	
6) Kajaani, Kuhmo	
7) Kemi	
8) Keuruu	
9) Kokkola	
10) Kuopio, Maaninka, Rautalampi, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tuusniemi	
11) Lahti, Hollola, Nastola, Heinola, Hartola, Sysmä, Orimattila	
12) Lieksa	
13) Mikkeli	
14) Oulu	
15) Pori, Merikarvia, Pomarkku, Ulvila	
16) Raahe, Pyhäjoki, Siikajoki	
17) Rovaniemi, Ranua	
18) Savonlinna	
19) Seinäjoki	
20) Tampere	
21) Turku	
22) Valkeakoski, Akaa, Urjala	
23) Varkaus, Leppävirta	
24) Espoo,	
25) Helsinki	
26) Vantaa	

Paikallistasolla kuntakokeilu ...

- auttaa määrittelemään alueen vahvuuksia ja mahdollisia kehittämiskohteita
- luo ja vahvistaa paikallista kumppanuutta
- tukee paikalliseen kumppanuuteen perustuvia työmarkkinoille integroivia malleja
- kehittää toimintamalleja, joilla siirtymiä välityömarkkinoilta avoimille työmarkkinoille voidaan tukea
- ottaa käyttöön toimintamalleja, jotka mahdollistavat entistä joustavamman, saumattoman ja tarvittaessa portaittaisen siirtymän kohti avoimia työmarkkinoita
- lisää osaamista työllisyyden hoidossa

Valtakunnan tasolla kuntakokeilu...

- tunnistaa hyviä toimintamalleja ja käytäntöjä
- nostaa esille mahdollisia lainsäädäntöön ja työkäytäntöihin liittyviä muutostarpeita
- rakentaa mittaria, jolla voidaan arvioida vaikeasti työllistyville suunnattujen palveluiden vaikuttavuutta
- kerää kokemuksia ja tietoa työvoiman palvelukeskustoiminnan valtakunnallistamista ja lakisääteistä varten
- auttaa selkeyttämään kunnan ja valtion välistä työnjakoa vaikeasti työllistyvien palveluiden organisoimisessa
- on mukana rakentamassa uutta suomalaista työllisyyden hoidon mallia

Työllisyyden keittokirja

Miten työ ja tekijät saadaan kohtaamaan?
6 näkökulmaa ja 30 testattua
ja-hyväksi koettua reseptiä

Työllisyyden kuntakokeilu on koonnut parhaista työllisyyden hoidon resepteistä "keittokirjan" yhteistyön ja palveluiden kehittämiseksi

Jatkoa varten

- Kukaan toimija ei selviä kohtaamistamme haasteista yksin!
- Parhaan mahdollisen tuloksen aikaan saamiseksi tulee toimijoilla olla käytössään riittävät resurssit ja rakenteiden tulee olla joustavia.
- Paikallistasoa tulee tukea erilaisissa toimintatavoissa.
- Kestävää toimintamallia ei voida rakentaa tuijottamalla pelkästään aktivointiasteeseen tai kuntien työmarkkinatukilaskuun. Ne eivät kerro mitään tarjottavan palvelun laadusta tai vaikuttavuudesta.
- Heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden saamisessa takaisin työmarkkinoille ei ole jaossa nopeita voittoja. Pitkällä tähtäimellä kustannustehokkuutta saadaan aikaiseksi ainoastaan pitkäjänteisellä ja räätälöidyllä työllä.
- Jokaisen toiminta-alueen on rakennettava omiin lähtökohtiinsa, vahvuuksiinsa, osaamiseensa ja tarpeisiinsa perustuva malli. Muiden kokemuksista ja toimintatavoista voi kuitenkin oppia, saada ideoita ja rohkaistua kokeilemaan jotain ihan uudenlaista.

Kiitos mielenkiinnosta!

timo.kietavainen@kuntaliitto.fi

Lisäinfoa kunnista ja Kuntaliitosta: www.kunnat.net

Työllisyyden kuntakokeilu: www.kunnat.net/kuntakokeilu

